

ONUS (6) *sb m*

o jasne.

[*sg A onus.*] ◇ *pl I onerami* (1). ◇ (*lat*) *N onera* (1). ◇ *A onera* (4).

Sł stp, Cn, Linde brak.

Ciężar [*onus – brzemię, burdy, ciężkość, polecenie, sprawa Mącz 264a; – brzemię, ciężar Calep; ciężar, powinność – onus Cn*] (6) :

[*W przen: Ná ich [młodzieńców] myśli włożyła [Wenus] bárzo wielki onus KobierHist A4.*]

A. praw. Powinności, świadczenia, zobowiązania w pieniądzu, daninach lub usługach (tylko w pl) (6) : Lecz iż ten łkarb/ dobrá y prowentá onerámi y iurgelty łá ściśnioné: przetóž onych ná przyśłym piérwzym Séymie cognicyá mamy vczyńić *SarnStat* 97; Myto y Cło ziemśkié ktemu y wodné Wárfzáfkié [...] miáłtu temu Wárfzáfwie/ ná *onera* té wśzyłtkié/ które podéymuią/ dáiemy/ y ná wieczné czáfy incorporuemy *SarnStat* 1179; A Iż roznym obyczáiem pożytki łwe obywatéle Rzeczyp. náłzey biorą/ inśzy máiąc przy pożytkách *onera* y *officia*/ ktore ztych pożytkow podeymuią/ inśzy *absque vllis oneribus GrabPospR* M, M; [Lecz już nie będą powinni [*poddani z Milejowic*] płacić od roboty po dwu talerach, które byli dawać zwykli, w cale, jednak zachowując roboty i insze *onera* do zamku siewierskiego zdawna należące, które roboty kiedy zamkowi przypadną, powinien im je będzie pan ich dziedziczny za dni swoje defalkować. *OrdynWiej* 55; *LustrMaz* I 51].

W charakterystycznych połączeniach: onera mieć (2), *nieść, nosić, odprawić, podejmować* (2).

Wyrażenia: [»onera dworne, folwarkowe«: Stąd rachując na onera folwarkowe i dworne fl. 463/2/6, zostaje gotowych pieniędzy fl 3000. *ŹródłaEkMalb* II 61.

»onera kmiece«: Ci wójtowie chcą na sobie nieść wszystkie onera kmiece, kiedy by JKM chciał je zachować przy dożywociu, aby ich nie skupowano. *LustrMaz* I 113.]

»onera krolewskie« (1): Krol im też był powinien przodkiem chwałę bożkow rozmnáżać/ żywnością opátrzyć łługi ich [...] wftaw nie zmieniać/ Senat obełłac ku łpráwie/ tákiež Rycerśtwo ku potrzebie/ ná woynie piérwze mieyłce w rokázowániu mieć y rádę zámykác. (*marg*) *Onera krolewskie.* (–) *BielKron* 99v.

[»onera miejskie«: co więcej wybiorą czynszu, mieszczanie na poprawę i na onera miejskie obracają *LustrRaw* 26.

»onera skutne«: Ale iz p. arendarz nie sprzedaje żyta przy swym domu, ale je spuszcza do Gdanska, może się przymierzyć we gdańską na warszewską miarę [...] będzie kor. 65; może tym odprawić onera skutne. *LustrMaz* I 19, I 14, II 185; *LustrMaz* 12, 17, 19, 35.]

Szereg: »onera i powinności« (1): ktorzy wśzyłcy przy pożytkách łwych *onera* y powinności podeymuią/ áby ci taką wypráwę czynili *GrabPospR* Mv.

Synonimy: ciężar, powinność.